A°. 1849. 2 N°. 1[illegible]

Opregte Maandagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 14 Mei.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

TURIN, 6 Mei.

De van hoogverraad beschuldigde generaal *Ramorino* is door den krijgsraad ter dood veroordeeld. Volgens de krijgswet zou hij de doodstraf op een schavot moeten ondergaan, doch deze is veranderd in die van den kogel. Morgen ochtend ten 7 ure moet de executie plaats hebben.

Te Abiate Grasso, in Lombardije, zijn eenige bewegingen uitgebroken ter zake van de conscriptie voor de krijgsdienst. De orde is echter spoedig hersteld.

— De romeinsche dagbladen tot den 2den Mei vermelden vele bijzonderheden, nopens de gevechten, welke den 30sten April hebben plaats gehad, en den daarop gevolgden terugtogt der Franschen. *Garribaldi* en *Avezzana* worden daarin voorgedragen als de helden van den dag. Het verlies, 't welk de Franschen zouden hebben geleden, wordt op niet minder dan 1500 man begroot, waaronder 4 à 500 gevangenen; — dat der Romeinen zou niet meer hebben bedragen, dan 20 dooden en een honderdtal gewonden. — Dat deze opgaven allezins overdreven zijn, zal wel aan geen twijfel onderhevig wezen. Intusschen is het toch mogelijk en zelfs niet onwaarschijnlijk, dat er, bij den terugtogt van de troepen van den generaal *Oudinot*, eenige gekwetsten zijn achtergebleven en alzoo in de magt der opstandelingen geraakt. — Voorts had men in Rome berigt van het ontschepen van een corps van 2000 man Napolitanen in Terracina, welke, zoo men verzekerde, het spaansche vaandel hadden opgestoken en door den pausselijken generaal *Zucchi* werden aangevoerd. De hooge waarschijnlijkheid, dat dien ten gevolge ook aan de oostzijde der stad een vijand zoude opdagen, scheen echter destijds den moed van de vlagvoerders der republiekeinen nog niet te hebben doen wankelen.

[Alvorens den togt van Civita-Vecchia naar Rome te ondernemen, heeft de generaal *Oudinot* eene proclamatie aan zijne soldaten uitgevaardigd, waarin hij hun aankondigde, dat de Paus, na zijne onderdanen allezins vrijzinnige instellingen te hebben geschonken, genoodzaakt was geworden te vlugten en is opgevolgd door de schaduw eener Regering, die door geenen Staat wordt erkend, en het uitvloeisel is van muitelingen, welke Italie niet dan rampen berokkenen; dat hij de aanhangers der verschillende partijen heeft uitgenoodigd zich te vereenigen, maar dat de romeinsche bewindslieden zijne [illegible], en dat hun alsnu niets overschiet, dan om deze uitdaging aan te nemen, wel verzekerd, dat noch de bevolking, noch de soldaten zich tegen hen zullen verklaren, en opdat de waarlijk vrijzinnige instellingen, *onder de bescherming der fransche vanen*, al die ontwikkeling mogen erlangen, *voor welke de zeden en gebruiken der romeinsche bevolking vatbaar zijn*.

De fransche troepen zijn alzoo in de stellige verwachting van geenen, of geenen noemenswaardigen tegenstand te zullen ontmoeten, naar Rome getrokken. Ware de generaal *Oudinot* beter onderrigt geweest, dan zoude hij den aanval op vier poorten van dat gedeelte der stad, 't welk op den westelijken oever van den Tiber gelegen is, geenszins met 4000 man, en zoo gezegd wordt, met slechts twee stukken kanon, hebben ondernomen. Deze poorten waren echter door deskundigen behoorlijk versterkt, en de verdedigers hebben zich gelijk gebleken is, van deze verstorkingen, even als van de menigvuldige middelen tot tegenweer, welke de toegangen tot de poorten opleverden, zeer wel weten te bedienen. De generaal *Oudinot* heeft omtrent 160 gekwetsten naar Corsica gezonden. De ligt gewonden zullen wel niet vervoerd zijn geworden, en daar 'er, behalve de gekwetsten, ook wel dooden zullen zijn gevallen, meent men het geleden verlies op ten minste 300 à 400 man te moeten schatten.

Den 10den liep in Parijs het gerucht, dat de generaal *Oudinot* den 5den op nieuw naar Rome was getrokken, en dien dag, onder goedkeuring en met medewerking van twee der driemannen, welke met het hoog bewind waren belast, zonder verderen tegenstand te ontmoeten, aldaar was binnengerukt; — als welke laatstgenoemde bewindslieden tot het besluit waren gekomen, om de stad liever aan Franschen over te geven, dan aan de Napolitanen, die van de zijde van Terracina in aantogt waren, en den 6den onder de oostelijke muren derzelve zouden kunnen aankomen, aan welke zijde de stad minder voor eene krachtige verdediging vatbaar was, dan aan den westkant. Al deze geruchten behoefden echter nadere toelichting en bevestiging.]

WEENEN, 8 Mei.

De Keizer heeft eene bezending van de stedelijke overheid dezer hoofdstad ontvangen. Zij heeft Z. M. de verzekering gegeven van hare onveranderlijke trouw. — De Keizer heeft deze bezending op de minzaamste wijze beantwoord en haar verzekerd, dat hij, zich in de nabijheid willende bevinden van het tooneel van den krijg, het besluit heeft genomen, om zich weder in de hoofdstad te vestigen, welke hem, ook als zijne vaderstad, na aan 't harte ligt.

De generaal *v. Welden* was dezen ochtend in Presburg. Hij heeft het leger de aanstaande komst des Keizers aangekondigd. Dit berigt heeft onder de troepen geene geringe geestdrift verwekt. — Het ontbreekt niet aan verschillende geruchten. Dat, volgens 't welk de Hongaren reeds Oedenburg in bezit zouden hebben genomen, is niet bevestigd. Het kan echter niet worden betwijfeld, of de landstreek tusschen Ofen en de oostenrijksche grenzen wordt door stroopende benden van opstandelingen doorkruist en onveilig gemaakt. — Reeds voor eenige dagen is het gerucht in omloop gebragt, dat Temeswar door de Hongaren was vermeesterd. Dit gerucht is echter niet bevestigd; immers volgens een berigt uit genoemde vesting van den 29sten April, was dezelve destijds wel berend, maar nog geenszins in handen der opstandelingen.

De Russen, die reeds den 3den in Göding werden verwacht, zijn nog niet aangekomen, en tot dus verre heeft geen der reizigers, welke zich uit Gallicie herwaarts hebben begeven, russische troepen gezien. [Het is gebleken, dat de eerste russische hulptroepen, welke op oostenrijkschen bodem zijn aangekomen, niet voor den 5den in Krakau zijn binnen getrokken.]

Uit Italie wordt gemeld, dat de oostenrijksche troepen, zonder slag of stoot, bezit zouden hebben genomen van Bologna. De dag, waarop dit zoude hebben plaats gehad, wordt echter niet opgegeven.

BERLIJN, 10 Mei.

[*Uit bezondere berigten.*] Ofschoon het in deze residentie volmaakt rustig is gebleven, en de achtdagige jaarmarkt is gehouden als in den diepsten vrede, heeft men eene angstige week beleefd, ter zake van den strijd tegen de regeringloosheid in Saksen, aan welken ook pruissische troepen hebben moeten deel nemen, ten einde dat land niet aan de grootste onheilen bloottestellen. Gisteren op den middag is aan den strijd in Dresden een einde gekomen, door de vlugt der hoofden van den opstand en de onderwerping dergenen, die aan hunnen kwaden raad gehoor hadden verleend. — De troepen, ook de saksische (die in den beginne naauwlijks 2000 man sterk waren) hebben geen oogenblik gewankeld en hebben de opstandelingen, die een wanhopigen tegenstand boden, meerendeels met klein geweer-vuur en met de bajonet, van huis tot huis moeten verdrijven. Men had echter nog spoediger een einde aan den opstand kunnen maken, indien men den schuldeloozen inwoner niet had willen ontzien, om den schuldige te treffen, en indien men niet de meeste omzigtigheid had willen in acht nemen, ten einde eene zoo fraaije stad, die zoo vele kunstschatten in zich bevat, niet te schaden. — In Leipzig is eene welgemeende poging, om een gelijksoortigen opstand als in Dresden te bewerken, door de krachtige tusschenkomst der welgezinden uit de burgerij verijdeld. — In Breslau is de overheid meester gebleven. en worden, na eene zeer ernstige vermaning, de geweren door de manschappen der ontbondene burgerwacht ingeleverd. — De aandacht is thans op de Rijn-Palz, of Rijn-Beijeren gevestigd.

Zoo gemeld wordt, heeft men in Dresden slechts twee of drie der hoofdbewerkers van den opstand gevangen kunnen nemen.

Bij koninklijke ordonnantie zijn algemeene bepalingen voorgeschreven, voor het in staat van beleg stellen van geheele provincien, of afzonderlijke steden en gemeenten.

FRANKFORT, 10 Mei.

[*Uit bijzondere berigten.*] In de zitting van het Parlement van heden zijn hoogstgewigtige besluiten genomen, welker gevolgen alsnog niet te berekenen zijn. Onmiddelijk nadat de Vergadering was geopend, is een brief van het Rijks-ministerie voorgelezen, waarin dit bestuur verklaart, dat het zijn ontslag van den Rijks-bestuurder had verlangd en bekomen, nadat deze laatste had te kennen gegeven, dat hij het hem door het ministerie ter goedkeuring aangebodene programma, betreffende de door hetzelve aantenemen houding, tegenover de bewegingen in geheel Duitschland, *niet kon goedkeuren*; — en de Rijksbestuurder teveus de toezegging had gedaan, dat hij, naar pligt en geweten, een ander bewind zou benoemen.

Na eene korte beraadslaging heeft daarop het Parlement een voorstel van den afgevaardigde *v. Reden*, waarmede *L. Simon* en *Vogt* zich hadden *vereenigd*, met 188 tegen 147 stemmen, *aangenomen*. Dit voorstel strekt daartoe, dat Pruissen, wegens zijne gewapende inmenging in den saksischen opstand, welks doel was het in werking brengen van de duitsche Constitutie, zal worden aangeklaagd van den vrede des Rijks te hebben verbroken, en dat alle middelen zullen worden aangewend, om dien Staat te bedwingen; — dat alle volksbewegingen, tot het in werking brengen der duitsche Constitutie, door het Parlement zullen worden goedgekeurd en bevorderd.

Dit besluit is met een uitbundig gejuich begroet. Vervolgens is de zitting van het Parlement van heden permanent verklaard en is eene bezending van 12 leden naar den Rijks-bestuurder gezonden, ten einde te vernemen, of deze zich geneigd gevoelde, om onverwijld een nieuw bewind te benoemen, hetwelk het bovengenoemde besluit der Vergadering zou ten uitvoer leggen. Heden middag te 5 ure had deze bezending het verslag harer zending nog niet aan de Vergadering ingediend, doch, naar men verneemt, zou de Rijks-bestuurder haar in geenen deele een bevredigend antwoord hebben gegeven en hebben verklaard, dat hij dadelijk een ministerie zoude benoemen, maar de beöordeeling van de vraag, of het bedoelde besluit van het Parlement al of niet behoort ten uitvoer te worden gelegd, aan dit te benoemen bewind zelf zoude overlaten.

HAMBURG, 9 Mei.

Den 7den heeft de generaal *v. Bonin*; met de sleeswijksche troepen, de Denen in hunne stellingen tusschen Biert en Sudsoe aangetast, en na een gevecht, 't welk zeven uren heeft geduurd, teruggedreven en tot onder het geschut van Fredericia vervolgd. Men meldt tevens, dat de voorhoede der Sleeswijkers zich van het bruggehoofd van Snoghoï zoude hebben meester gemaakt, ten gevolge waarvan een overtogt over de kleine Belt naar Fühnen mogelijk zoude zijn geworden.

Te gelijkertijd zijn de pruissische troepen over de grenzen van Jutland getrokken en hebben zes battaillons derzelve zich, zonder echter met de Denen slaags te geraken, naar Veile gewend, om de aandacht des vijands afteleiden. Naar luid van berigten, heden avond ontvangen, is Veile door hen bezet geworden.

VAN DEN RIJN, 11 Mei.

Volgens de laatste berigten uit Dusseldorp van heden ochtend 11 uur was destijds aldaar de rust hersteld. De stad is gisteren in staat van beleg verklaard. De uitgave van eenige der aldaar uitkomende dagbladen is op hoogbevel vooreerst gestaakt. Aan het station van den spoorweg zijn eenige stukken geschut geplaatst, ten einde de aankomst van gewapende benden des noods met geweld te keeren. — Heden ochtend vroegtijdig zijn eenige troepen opgerukt naar Neusz, alwaar bewegingen zijn uitgebarsten en zich een aantal gewapende opstandelingen uit Gladbach en Reydt vereenigd hebben. Later is ook een eskadron lansiers derwaarts vertrokken.

De laatste berigten uit Elberfeld zijn van den 10den dezer. Zij behelzen de bevestiging, dat de troepen de stad hadden ontruimd, na een vrij hevig gevecht, in hetwelk van weerszijden eenige personen waren gesneuveld. Na het vertrek der troepen uit de stad, is de rust schijnbaar hersteld. Er heeft zich eene zoogenaamde veiligheids-commissie, dat is een revolutionair bewind, opgeworpen, 't welk de menigte ernstig heeft vermaand, om zich te onthouden van dadelijkheden tegen personen en eigendommen, en haar door geldelijke bijdragen in staat te stellen de noodige maatregelen van voorzorg te nemen. De burgerwacht was tegen heden ochtend 11 ure onder de wapenen geroepen.

— In Rijn-Beijeren is het, ten gevolge van het berigt, dat pruissische troepen derwaarts in aantogt waren, tot een volslagen opstand gekomen. De van alle kanten toegestroomde benden, met geweren, sabels, hooivorken enz. gewapend, hebben zich te Neustadt aan het station van den spoorweg vereenigd, ten einde dadelijk bij hunne aankomst tegen de Pruissen optetrekken. De pruissische troepen hebben zich eerst naar Spiers begeven, doch het ongeraden geacht, om te beproeven die stad binnentetrekken, vermits een groot gedeelte der daar garnizoen houdende Palzers met de burgerij gemeene zaak hadden gemaakt. Ook in Landau scheen het beijersche garnizoen niet geneigd hen den intogt in de stad toetestaan, weshalve zij zich genoodzaakt hebben gezien naar Mainz terugtekeeren, waar zij in den avond van den 9den dezer zijn aangekomen.

In Maintz is de burgemeester door eenige dienstpligtigen, welke door het bestuur waren opgeroepen, deerlijk mishandeld en zijn door hen meer baldadigheden gepleegd.

— De meerderheid van het Parlement van Frankfort wil volhouden, maar deze meerderheid is niet overgroot. De Rijks-bestuurder, Aartshertog *Johann*, schijnt niet gezind, om zich aan het gevoelen van die meerderheid te onderwerpen. De liberalen hebben reeds luide verkondigd, dat zij vertrouwden, dat de Rijks-bestuurder geene ministers zouden kunnen vinden, welke zich tegen de besluiten van het Parlement zouden durven verzetten, doch te oordeelen naar de onbewimpelde verklaring des Vorsten, dat ieder zijnen pligt moest betrachten; dat de leden van het Parlement naar hunne beginselen konden te werk gaan, maar dat hij het regt had, om die, welke hij regtmatig oordeelde, optevolgen, en in dezen, zonder veel daar over te redeneren, als een oud soldaat, aan zijne verpligting zoude beantwoorden, zal hij, indien hij slechts welberaden mannen kan vinden, die met hem de genoemde meerderheid het hoofd willen bieden, geenszins aarzelen, om zich van hunne mede werking te bedienen.

Reeds heeft zekere *Schöffel* in het Parlement een voorstel gedaan, om den Rijksbestuurder als een vijand des lands te verklaren; — hem aftezetten en een uitvoerend bewind van vijf personen in zijne plaats te benoemen, doch dit voorstel is, met blijkbare teekenen van afkeuring, verworpen.

Men beweert, dat de Rijksbestuurder den oostenrijkschen gevolmagtigde *v. Rechberg* in den arm zal nemen, en dat het ontwerp, om, met medewerking van Oostenrijk, een Rijks-directorium te benoemen, weder ter sprake zal komen.

Eergisteren was het pruissische observatie-corps van Wetzlar nog niet bijeen.

PARIJS, 8 Mei.

De zitting der Nationale Vergadering van heden is weder hoogst onstuimig geweest. Men was gisteren bevreesd, dat de aanhangers der Bergpartij een aanslag in den zin hadden en den brief van den Voorzitter als een middel zouden aanwenden, om de vrije beraadslaging te belemmeren. Reeds vroegtijdig had de Regering de zaal voor eenen overval van de zijde der menigte gevrijwaard en door troepen doen bezetten. De voorzitter *Marrast* schijnt het inmiddels, terwijl de beraadslaging steeds levendiger werd, geraden te hebben geoordeeld, om die krijgsmagt te versterken en had te dien

einde den generaal *Forest* aangeschreven, om nog twee battaillons te zenden. Deze laatste bevelhebber heeft echter geweigerd, om aan die aanvraag gevolg te geven en den heer *Marrast* doen weten, dat hij alleen van den generaal *Changarnier* bevelen afwachtte.

De heer *Marrast* heeft heden van dit voorval kennis gegeven aan de afgevaardigden, en het aan de wijsheid der Vergadering overgelaten, om te beslissen wat er in dezen behoorde te geschieden. De ultra-republikeinsche partij is dadelijk in gramschap ontstoken over deze krenking der waardigheid van de Vergadering in den persoon van haren Voorzitter, en is niet eer tot bedaren gekomen, dan nadat de heer *Considérant* had verklaard, dat de zaak gemakkelijk tot klaarheid kon worden gebragt. De laatstgemelde heftige republikein heeft zijne medeleden herinnerd aan de door hem en eenige leden der Bergpartij ingediende klagt tegen den Voorzitter der Republiek en de leden van het ministerie. Hij heeft verkondigd, dat de klagt geenszins was ingetrokken en dat hij den generaal *Changarnier* dacht te begrijpen onder de personen, die beschuldigd zijn van hoog verraad. Het schijnt, dat de republikeinen gevoelen, dat zij, bij de behandeling van het voorstel van *Considérant*, op deze zaak zouden kunnen terugkomen. De heer *Marrast* heeft verlangd, dat de Nationale Vergadering een besluit zou uitvaardigen, inhoudende, dat de openbare magt ter beschikking van den Voorzitter der Vergadering zou worden gesteld en dat dit besluit, bij wijze van dagorde aan het leger, in alle kazernen zou worden aangeplakt. De meerderheid heeft echter, ten aanzien van dit voorstel, besloten, om tot de orde van den dag overtegaan. Slechts eenige weinige aanhangers der Bergpartij hebben gewild, dat de generaal *Forest* zou worden gestraft, doch hebben geen bijval gevonden.

Aan het hoofd der ultra-republikeinen, die het voorstel van *Considérant*, tot beschuldiging van den Voorzitter en de ministers, mede hebben onderteekend, staat de heer *Ledru Rollin*. Verder hebben, onder anderen, nog geteekend de heeren *Ducoux*, *E. Arago*, *Buvignies*, *Leroux*, *Flocon*, *Greppo*, *Brard*, *Perdiguier*, *Lamennais* en *Baune*. De laatstgemelde ultra-republikein heeft heden, zeer ten genoege zijner staatkundige medestanders, een groot aantal verzoekschriften van fransche ingezetenen ingediend, waarin wordt aangedrongen op het in staat van beschuldiging stellen van *L. Napoleon* en zijne bewindslieden.

Voorts heeft heden de heer *Grevy* rapport uitgebragt, ten aanzien van het zoo dikwerf besproken voorstel, om ten gunste van den generaal *Changarnier* eene wettige uitzondering te maken op de verordeningen, betreffende het niet geoorloofde der vereeniging van sommige openbare betrekkingen in een en denzelfden persoon. Dit rapport is in eenen ten aanzien van den generaal zeer vijandigen zin opgesteld.

Daarna heeft men de beraadslaging over de begrooting van oorlog willen voortzetten, doch de ultra-republikeinen hebben, bij monde van den heer *Jules Favre*, de italiaansche aangelegenheden weder ter spraak gebragt en met heftigheid bij de bewindslieden aangedrongen op de mededeeling van officiële bescheiden, nopens de laatste gebeurtenissen in en bij Rome. De heer *Favre* heeft te kennen gegeven, dat hij zich ditmaal niet zou laten afwijzen en het allerminst door beweringen, alsof de Regering niet in staat zou zijn, om juiste mededeelingen te doen, of derzelver bekendmaking ontijdig oordeelen. De heer *Ledru* heeft den heer *Favre* krachtig ter zijde gestaan en deze beide afgevaardigden hebben daarop een aantal stukken voorgelezen, betreffende de expeditie. De heer *Ledru* heeft verkondigd, dat, naar aanleiding zijner bijzondere berigten, 442 fransche soldaten buiten gevecht gesteld en 320 man gevangen genomen waren. De heer *Favre* heeft de proclamatie van den generaal *Oudinot* van 27 April voorgelezen; verklaard, dat de bedoelingen der Nationale Vergadering daarin waren miskend, en wijders, dat de in die proclamatie ontwikkelde denkbeelden in strijd waren met het volkenregt. Deze spreker heeft gemeend, dat de generaal *Oudinot* niet verantwoordelijk was, want dat deze alleen de hem van hoogerhand gegevene bevelen had gevolgd. Op de meest hartstogtelijke wijze heeft hij daarbij den ministers toegevoegd: „Gij hebt u aan eene bevriende natie opgedrongen, zonder te zijn geroepen, noch door het volk, noch door de Regering. Gij hebt u gelijkgesteld met eene bende roovers; met eene troep dieven!" Deze woorden vooral zijn door de ultra's met uitbundige geestdrift toegejuicht.

Van alle zijden gedrongen, hebben de bewindslieden toegegeven en heeft de minister *Drouyn de Lhuys* officiële bescheiden medegedeeld, waaruit blijkt, dat de generaal *Oudinot* Civita-Vecchia had verlaten, omdat hij daar ter plaatse geen nut kon doen; — dat hij naar Rome was opgerukt, in de stellige overtuiging, dat hij daar vriendschappelijk zou worden bejegend, doch dat het tegendeel was gebeurd; — dat hij daarop naar Paolo was teruggetrokken en aldaar zijn hoofdkwartier had gevestigd. De generaal *Oudinot* verkondigt wijders in de uit Paolo geschrevene depeche, dat Rome door de roode republikeinen wordt overheerscht; — dat de bekende pater *Ventura* zich bij hem *Oudinot* had vervoegd en hem had verklaard, dat het gebeurde op 30 April een gevolg was van *misverstand* en *vergissing* en dat de zaken allezins voor eene schikking vatbaar waren, indien men er slechts toe kon besluiten, *om de romeinsche Regering te erkennen*; — dat *Mazzini* eene ligting van 50,000 man had bevolen, doch tot dus ver slechts 6000 eenigzins geoefende soldaten onder zijne bevelen had. — In de depeche van den generaal *Oudinot* komt echter nog voor, dat men zich een verkeerd denkbeeld van de zaak zou maken, indien men veronderstelde, *dat de romeinsche bevolking zeer ingenomen was met de pausselijke Regering.*

De mededeeling van dit officiele berigt heeft gestrekt, om de gemoederen eenigermate tot bedaren te brengen, en heeft een vrij goeden indruk gemaakt. De minister van oorlog, generaal *Rulhières*, heeft daarbij nog eenige ophelderingen gevoegd, voornamelijk betreffende de militaire operatien der expeditionaire afdeeling bij Rome, aan welke de generaal *Oudinot* het karakter eener militaire verkenning heeft willen geven. De generaal *Rulhières* heeft het berigt van den heer *Ledru*, inhoudende, dat een fransch vaandel en een kolonel in handen der Romeinen waren gevallen, met kracht tegengesproken. De verdere behandeling dezer zaak is tot morgen uitgesteld, als wanneer men zich vleit meer omstandige en ook nog latere berigten van de zijde der Regering te zullen vernemen.

— De algemeene toestand is weder uiterst gespannen. De socialisten geven zich steeds moeite, om den geest van het leger te bederven, doch schijnen minder invloed op de manschappen uitteoefenen, dan men aanvankelijk had gemeend. De sergeant-majoor *Boichat* wordt altijd als candidaat voor de wetgevende Vergadering ondersteund; zelfs heeft de ultra-republikein *Ducoux* van de candidatuur in deze hoofdstad afstand gedaan ten behoeve van den genoemden onder-officier. De opoffering is voor den heer *Ducoux* zeer gering, vermits hij zelf verklaart, dat zijne herkiezing in een der departementen zeker is; doch de gematigden vreezen, dat vele soldaten tegen deze en dergelijke vleijerijen van de zijde der democraten kwalijk bestand zullen zijn. — Daarentegen maakt de brief van *Lodewijk Napoleon* aan den generaal *Oudinot* een zeer goeden indruk bij de hier in bezetting liggende troepen. Die brief is in de kazernen voorgelezen en heeft bijna overal onverdeelde goedkeuring gevonden.

De gematigde partij is en blijft steeds verdeeld. Het gematigde kiezers-committé heeft openlijk verklaard, dat zij de candidatuur van mannen als de generaals *Cavaignac*, *Lamoricière*, de heeren *Dufaure*, *Lasteyrie* enz. zal blijven ondersteunen, hoewel zij ook door de republikeinen *van den vorigen dag* worden voorgedragen. De meeste gematigde dagbladen verschillen echter in dit opzigt van de bestuurderen dier vergadering en verklaren zich met nadruk tegen de verkiezing dier heeren. — De heer *Jules Favre* heeft in eene kiezers-vergadering van het 2de arrondissement dezer hoofdstad verklaard, dat als de protesten tegen den Voorzitter *Lodewijk Napoleon* en de ministers in de Nationale Vergadering zonder gevolg bleven, hij het zich ten pligt zou stellen, om de menigte te wapen te roepen ter verdediging der Republiek. De omstreeks 2000 in die vergadering aanwezige personen hebben deze woorden met geestdrift toegejuicht, 't welk te meer opmerking verdient, daar de meesten hunner gezeten burgers waren en men onder hen vele handelaren en vermogende kooplieden telde. Eenige weinige lieden uit de lagere klassen, welke de vergadering bijwoonden, konden hunne tevredenheid daarover niet ontveinzen en gaven duidelijk te kennen, dat zij zoo iets van het daar ter plaatse vergaderde publiek niet hadden durven verwachten.

LONDEN, 10 Mei ('s avonds).

Het huis der gemeenten heeft gisteren avond beraadslaagd over eene door een der leden, den heer *Scrope*, ingediende bill, strekkende om van staatswege aan de bevolking van Ierland arbeid te verschaffen, in 't bijzonder door het doen ontginnen van woeste gronden. Nadat de vergadering tot de tweede lezing van dat ontwerp besloten had, heeft onverwachts een der bewindslieden zich ten stelligste tegen hetzelve verklaard, voornamelijk op grond, dat zoodanige maatregel in Ierland eene overdrevene hoop op ondersteuning zou opwekken, en bij gevolg, als men zich daarin teleurgesteld zou vinden, zeer nadeelig werken. Met 166 tegen 41 stemmen is daarop de bewuste bill verworpen.

In het Huis der lords, als hoogste geregtshof vergaderd, is heden de behandeling der zaak van de iersche veroordeelden *Smith O' Brien* en *M' Manus* begonnen. De eerste verdediger van de requiranten in cassatie is de beroemde regtsgeleerde *Fitzroy Kelly*. Het geding zal waarschijnlijk verscheidene dagen duren. — Onder de leden van het Huis der lords, die *voor* de bill tot wijziging der scheepvaarts-wetten gestemd hebben, behoort ook de hertog *van Wellington*. Deze staatsman heeft zich mitsdien bij deze gelegenheid weder aan de zijde der tegenwoordige ministers geschaard, tegenover de partij der oude Tory's, of der voorstanders van de beschermende regten.

— Uit eene door de Regering aan het Parlement gedane opgaaf, omtrent de armen-verzorging, blijkt het volgende: De bevolking van Engeland en Wales bestond in 1841 uit 15,905,741 zielen; Ierland 8,174,568; Schotland 2,620,216. De vaste goederen, die voor de armenbelasting zijn aangeslagen, hebben in Engeland eene waarde van 67,320,587 p. st., Ierland 13,187,421, in Schotland 9,320,784 p. st. In het jaar 1848 is uitgegeven voor onderstand aan armen: in Engeland 6,180,765 p. st., in Ierland 1,216,679, in Schotland 544,334 p. st. In Engeland heeft de armen-belasting bedragen 1 sch. 10 d. voor ieder pond st. van de waarde der daarvoor aangeslagen bezittingen; in Ierland 1 sch. 10¼ d.; in Schotland 1 sch. 1 d. In Engeland zijn in het laatste jaar 1,876,641 armen verzorgd, in Ierland 1,457,194, in Schotland 227,647. Indien men in 't oog houdt, dat de bevolking in 1848 geklommen was in Engeland tot omstreeks 17,709,000, in Ierland tot 8,520,000, in Schotland tot 2,816,000 zielen, dan blijkt het, dat in Engeland één arme gevonden werd op elke 9 personen, in Schotland 1 op elke 12, in Ierland 1 op elke 6. Als het getal der armen, die natuurlijk geene armen-belasting hebben opgebragt, wordt afgetrokken van het totaal der bevolking, en dan het bedrag der tot onderstand uitgegeven gelden over het overschot wordt omgeslagen, blijkt het, dat in Engeland de opbrengst der armen-belasting in het laatste jaar geweest is, per hoofd omstreeks 7 sch. 9 d., in Ierland 4 sch. 8 d., in Schotland 3 sch. 5 d.

— De beurs was heden weder flaauw.

'S GRAVENHAGE, 11 Mei.

Bij kon. besluit van 9 Mei, is benoemd tot ontvanger der dir. bel. en accijnsen te Nuenen c. a., de heer *P. Schutjes*, thans ontv. te Geldrop; met bepaling dat laatstgenoemd kantoor met den 1sten Julij 1849 zal worden opgeheven en gevoegd bij de ontvangst te Heeze c. a., onder voortdurend beheer van den ontvanger *P. Verschooff*.

AMSTERDAM, 11 Mei.

Bij de plegtige intrede binnen deze hoofdstad zijn HH. MM. de Koning en de Koningin aan de Willems-poort door het stads bestuur opgewacht, en door den burgemeester, den heer *P. Huidekoper*, met eene toespraak verwelkomd, welke door den Koning, die blijkbaar zeer voldaan was over de wijze, waarop alles voor deze plegtige ontvangst was ingerigt, op de minzaamste wijze werd beantwoord.

Toen de trein het Wees- en Oude-mannen- en Vrouwenhuis der Herstelde Evang. Luthersche gemeente, op den Haarlemmer-dijk, genaderd was, hebben de aldaar verpleegd wordende kinderen HH. MM. eenen hartelijken welkomst-groet toegezongen, en een sierlijk ingebonden exemplaar van dat gedicht aangeboden.

Te half 5 ure zijn HH. MM., na overal op hunnen togt langs den bij het programma bepaalden weg met de hartelijkste geestdrift begroet te zijn, op den Dam aangekomen, en daar door de muziek van de grenadiers met het neêrlandsche volkslied *Wilhelmus* ontvangen.

Terwijl H. M. de Koningin hare staatsie-koets verliet en aan het Paleis afstapte, heeft de Koning met de Prinsen door de gelederen van de op den Dam geschaarde schutterij en troepen gereden, en deze corpsen in oogenschouw genomen. Daarna mede in het Paleis binnengegaan zijnde, is Z. M., met de Koningin en hunne zonen, den jeugdigen Prins *van Oranje* en Prins *Maurits*, op het balkon verschenen. Van alle kanten weergalmde toen een luid, dikwerf en telkens als met nieuwe geestdrift en kracht herhaald vreugdegejuich der ontzettend talrijke menigte toeschouwers. Zigtbaar waren HH. MM. getroffen door deze blijken van gehechtheid en eerbied.

Niet alleen de straten en grachten, welke de vorstelijke personen passeerden, maar ook vele andere waren met vlaggen en groen versierd. Ook op het IJ waren de schepen als met vlaggen bedekt. Aan de Willemspoort en op de Reguliers-Breestraat waren van stadswege zeer fraaije eerepoorten, met toepasselijke opschriften en versieringen, opgerigt. Van het stations-gebouw van den spoorweg, alwaar verscheidene autoriteiten de komst der vorstelijke personen verbeidden, wapperden insgelijks eene menigte vlaggen. — De eerewacht te paard, bestaande uit 84 leden, onder aanvoering van den heer *J. J. Bremer de Lanoy*, leverde door haar deftig voorkomen, de keurige eenvoudigheid van haren tooi en hare volmaakte orde, een schoon geheel op.

Het feest der luisterrijke intrede werd door goed weder begunstigd.

AMSTERDAM, 12 Mei.

De inhuldiging van Z. M. den Koning heeft heden, overeenkomstig het deswegens vastgestelde programma, plaats gehad. Na de plegtigheid in de Nieuwe kerk, en na dat Z. M. zich weder naar het paleis had begeven, hebben HH. MM. de Koning en Koningin zich, met de beide jonge Prinsen, op het balkon aan de overgroote menigte, welke den Dam vervulde, vertoond en zijn door dezelve met het levendigst vreugdegejuich begroet. Alles is in gewenschte orde afgeloopen.

UTRECHT, 11 Mei. Wij ontvangen van verschillende kanten berigten over het gewas, die alle nog al gunstige vooruitzigten voor den oogst opleveren. De laatste vorst, voor welks uitwerkselen men algemeen bevreesd was, heeft weinig of geen schade gedaan. De aardappelen staan op sommige plaatsen een' halven voet boven den grond; de erwten en bonen laten niets te wenschen over; de appel- en peerenboomen staan in vollen bloei, en belooven even als in 1847 een' rijken oogst: het olie-zaad, staat almede in vollen bloei, en levert een heerlijk gezigt op, de granen doen veel verwachten, inzonderheid de tarwe en rogge, die overal bijzonder voordeelig staan.

(*Nederl.*)

— In den namiddag van 5 dezer is er brand ontstaan in de heidevelden van den heer mr. *J. Tonckens* te Westervelde, gelegen aan de Norgervaart; deze brand, omtrent welks oorzaak onzekerheid bestaat, heeft zich eindelijk aan 36 akkers gezaaide dennen van dien heer medegedeeld, en deze grootendeels vernield.

— Te Dordrecht zijn van den 9den tot den 11den dezer zeven cholera-lijders in het ziekenhuis opgenomen, en vier gestorven.

— In de gisteren (11 Mei) te Rotterdam door de ned. Handelmaatschappij gehouden veiling van 71421 kranjangs en kan. Java-suiker is alles verkocht.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 12 Mei. Den 11den dezer zijn in Texel binnengekomen het schip *Ida en Cornelia*, kapt. Schenk van Suriname en Dik van Memel, gisteren nog de schepen *Goede Vertrouwen*, kapt. Nannings van Probolingo en *Solide*, kapt. Sönberg van Rio de Janeiro en uitgezeild het schip *Echo*, kapt. Schill naar Suriname, Bakker naar Bordeaux, le Brun naar Jersey, ter Poorten naar Londen, Visser naar Hull en Lund naar Nerva; de wind kompas rond.

Den 26sten Jan. is op 31° z. b. en 24° 10′ w. l. gepraaid het schip *Henricus Gerardus*, kapt. Verschuur, van Amsterdam naar Batavia.

Te Harlingen zijn aangekomen van der Woude van Memel en de Boer uit Noorwegen. Te Zoltkamp van Sluis van Newcastle en Deen van Nyborg. Te Delfzijl Scherpbier van Oudsoen. Te Vlissingen het schip *Ardjoeno*, kapt. Post van Batavia. Te Smirna Aiking; te Syra Tonnesen, beide van Amsterdam. Te Triest Berghuis van Boston. Te Rouen Dijkstra van Rotterdam. Te Leverpool Schabeling van Dordrecht. Te Gravesend Kleindijk van Delfzijl en Rasker; te Harwich Jenkins; te Jarmouth Kranenborg, alle 3 van Rotterdam. Te Hull van der Woude en de Groot, beide van Harlingen, Panjer van Delfzijl en Ansdel van Rotterdam. Te Seaham Meulendijk van Vlissingen. Te Northshields Olthoff van Kampen en P. S. Gruppelaar van Amsterdam.

FONDSEN EN BEURSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 12 *Mei.*

Heden is geene beurs gehouden.

MADRID, 5 Mei. De 5 pc. 10¼; de 3 pc. 25¼.

WEENEN, 8 Mei. De 5 pc. Metall. 89¼; dito 2½ pc. 46¾. Bank-actien 1122.

BERLIJN, 10 Mei. Polen 71¾. De 3½ pc. Schuldbr. 78⅛.

FRANKFORT, 10 Mei. De 5 pc. Metall. 73¾; dito 2½ pc. 39¼. De 2½ pc. Ned. 49⅝; de 3½ pc. Syndicaat 78. De 3 pc. Spaansche binnenl. 24⅞.

LONDEN, 10 Mei. De 3 pc. gecons. resc. 91⅛ à ¼. Spanje 17⅛, en 33⅛. Mexico met coup. 30⅝. Grenada 17 à 18. Peru 60 à 62. Nederl. 49¼, en 76½.

PARIJS, 10 Mei. De 5 pc. cont. 88,80; ult. 89,30. De 3 pc. cont. 57; ult. 57,10. Bank-actien 2392, 50. Napels 86,90.

ANTWERPEN, 11 Mei. De 5 pc. spaansche 12$\frac{3}{16}$; 3 pc. binnenl. 23¾. De 5 pc. Belgie 90½; dito 2½ pc. 45½.

*** WAARDE LANDGENOOTEN!

Drie ongelukkige, bejaarde zusters, van fatsoenlijke familie, de protestantsche godsdienst belijdende, waarvan de jongste, die bijna 50 jaren telt, sedert vele jaren aan eene ongeneeslijke kwaal lijdt en in ziekelijke omstandigheden verkeert, terwijl de beide overigen niet meer in staat zijn om, door een klein bestaansmiddel, dat nog steeds minder wordt, in haar gezamenlijk onderhoud, gelijk tot hiertoe, te voorzien, vinden zich door den nood gedrongen, om de toevlugt te nemen tot het inroepen uwer christelijke weldadigheid. Moge het evangelie der liefde daartoe uwe harten neigen en velen uwer zich bereid betoonen om iets, hoe gering ook, voor dit lijdend huisgezin af te zonderen!

Met hartelijken dank zal elke gift ontvangen en daarvan in deze courant melding gemaakt worden, terwijl zich met den ontvangst der liefdegaven, als ook met het doelmatig beheer derzelve, wel willen belasten de predikanten *J. Smijtegelt van der Hoek*, *J. G. Vorstman* en *T. M. Reiche*, die met den bovenvermelden toestand bekend zijn en zich tot het geven van gevraagd wordende inlichtingen bereidwillig verklaren.

J. SMIJTEGELT VAN DER HOEK.
Bergen op Zoom, 3 *Mei* 1849. J. G. VORSTMAN.
T. M. REICHE.

*** AAN HH. KUNSTSCHILDERS IN NEDERLAND.

KUNSTBROEDERS! Is de kunst, aan welker beoefening wij ons leven hebben gewijd, edel en schoon uit haren aard, – edeler en schooner wordt zij dan, wanneer zij hare gaven wijdt om den ongelukkige, den door rampen ter nêergeslagene, leeniging in zijnen nood te verschaffen.

Zelden, Kunstbroeders! is deze uwe hulp noodzakelijker ingeroepen als thans, want eene ongehoorde ramp, zoo als gelukkig de geschiedboeken zeldzaam vermelden, heeft een plaatsje in ons Vaderland getroffen.

De inwoners der gemeente Grafhorst, in de provincie Overijssel en nabijheid dezer stad gelegen, voor het aanzienlijkst gedeelte hoogst armoedig, waren den winter met moeite en zorgen doorgeworsteld en in het vooruitzigt van den naderenden zomer tot eenige verademing gekomen, toen in den morgen van den 5den dezer een hevige brand binnen de kom hunner gemeente uitbrak, die, niettegenstaande uit deze stad de meest gepaste hulp dadelijk werd aangebragt, zoodanig in hevigheid en woede toenam, dat, binnen den tijd van weinige uren, 57 woonhuizen door denzelven in de asch werden gelegd, waarvan slechts enkelen tegen brandschade waren verzekerd. Grijsaards, mannen, vrouwen en kinderen staan thans weenend en verslagen bij de puinhopen hunner woningen, want drie vierde gedeelte der gemeente ligt verwoest en ruim 300 zielen zijn van huisvesting beroofd en missen de middelen om hunne woningen en bezitting te herstellen.

En zoude dan niet een ieder het zijne bijdragen, om in dien ongehoorden nood eenige hulp aan te brengen? Het is om die reden, dat de ondergeteekenden terstond hebben besloten om eenige van hunne werken af te zonderen, ten einde die, geheel ten voordeele dier ongelukkigen, te doen verloten. Doch wat zegt zoo eene armelijke bijdrage, indien zij niet door hulp van anderen wordt vermeerderd?

Kunstbroeders! veel mogen en durven wij van uwe talenten niet vragen, maar zonder, met het oog op den vreesselijken toestand van die 300 ongelukkigen, eene kleinigheid van uwen arbeid af, of vervaardig iets in verloren' oogenblikken; en het denkbeeld, dat uwe beroemde kunst medegewerkt heeft om de tranen van ongelukkigen te drogen, zal voor u, op uwe verdere loopbaan, de schoonste belooning zijn.

Elke bijdrage, wat en hoedanig zij ook zijn moge, zal door ons in dank worden ontvangen, terwijl wij u beleefdelijk verzoeken om datgeene, hetgeen uwe welwillendheid voor die ongelukkigen wil schenken, aan den eerst-ondergeteekenden van ons, tot den 15den Junij eerstkomende, te willen zenden; terwijl wij ons verbinden, om van het ingekomene, door middel van het *Algemeene Amsterdamsche Handelsblad*, vóór het plaats vinden der verloting, behoorlijk verslag te geven.

C. H. HEIN,
J. J. FELS,
H. J. HEIN, } te Kampen.
D. P. HISSINK,
Kampen, den 7den Mei 1849. D. J. PRUIM, te Zwolle.

PROVINCIE NOORD-HOLLAND.
AANBESTEDING.

Op Woensdag den 23sten Mei 1849, des namiddags ten twee ure, zal, onder nadere approbatie, door den Staatsraad, Gouverneur van de Provincie Noord-Holland, of, bij deszelfs afwezen, door een der Leden van de Gedeputeerde Staten, in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in dezelve Provincie, in de Bureaux van het Provinciaal Gouvernement, te Haarlem, worden aanbesteed:

Het Bouwen van eene NIEUWE SCHOOL en ONDERWIJZERS-WONING aan de Kwakel, Gemeente Uithoorn.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek, waarop de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, benevens aan het Gouvernement van Noord-Holland, te Haarlem, ter lezing liggen in de navolgende Logementen en Koffijhuizen, als: Te Amsterdam, in *het Noord-Hollandsche Koffijhuis*, in de Kalverstraat, in *het Wapen van Medemblik*, op den Dam, in het Koffijhuis *het Vosje*, bij het plein van de voormalige Beurs, in *de Bel*, op den hoek van het Haarlemmerplein en in *de Beerebijt*, buiten de Utrechtsche-poort; te Haarlem, in *de Kroon*, in *het Noord-Hollandsche-* en in *het Bossche Koffijhuis*; te Alkmaar, in *den Rooden Leeuw*, in *den Toelast* en in *het Wapen van Haarlem*; te Hoorn, in *het Onafgemaakte Schip* en in *den Doelen*; te Buiksloot, in *het Roode Hert*; te Ouderkerk aan den Amstel, te Amstelveen, te Aalsmeer, te Kudelstaart, te Kalslagen, te Leymuiden en in de gemeente Uithoorn, in *de Dorps-Herbergen*.

Nadere informatiën zullen kunnen verkregen worden bij den Heer Ingenieur J. G. VAN GENDT, te Amsterdam, en, voor zoo veel noodig, bij den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, E. DE KRUIJFF, te Haarlem; terwijl de aanwijzing *in loco* op Zaturdag den 19den Mei 1849 zal worden gedaan.

*** BAD-BERIGT.

Het begin der ZWAVEL-BADEN te Bentheim is op Maandag den 11den Junij aanstaande bepaald, en bezorgt de Heer Hofmedicus en Landphysicus Dr. ASCHENDORF, te Gildehuis, als Bad-Arts, de geneeskundige behandeling der Badgasten.

***Bentheim*, den 1sten Mei 1849.**
De Vorstelijk Bentheimsche Bad-Administrator,
NORDBECK.

*** Ondertrouwd:

AMSTERDAM, 10 Mei 1849. A. L. HAGEDOORN, Weduwenaar van *H. van Elden*, en A. VAN ELDEN.

*** Getrouwd:

OOTMARSUM, den 10den Mei 1849. J. F. STAVERMAN, Weduwnaar van *A. Droghoorn*, en J. C. H. RAMBONNET.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd.

C. N. DE RIDDER,
Rijks-Ontvanger te *Herwijnen c. a.*, en
W. VAN KERKWIJK.
GAMEREN, den 10den Mei 1849.

*** Getrouwd:

AMERSFOORT, 10 Mei 1849. C. LA SEUR, Weduwen. van *M. S. Dwars*, met C. C. VAN NAS, Wed. *J. Brouwer*.

*** Getrouwd:

AMSTERDAM, 10 Mei 1849. Eenige kennisgeving. P. H. J. H. DE BOOIJ, Luit. der Artill., en E. M. CLAUSING.

*** Getrouwd:

CHRISTIAAN DIEDERICH DE WILDE
met
HENDRINA BARBAS.
BEVERWIJK, 10 Mei 1849.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Getrouwd, te BRUSSEL, den 14den Mei 1849:
De Hoog-Wel-Geboren Heer Graaf
KAREL VAN MARNIX,
Hofmaarschalk van Z. M. den Koning der Belgen, en
de Hoog-Wel-Gebore Vrouwe Baronesse
A. E. S. VAN HEECKEREN, Douairière *van Ertborn*.

*** UTRECHT, 7 Mei 1849. Heden is bevallen van een' ZOON Vrouwe *J. E. DE KOCK MACHIELSEN*.

*** Heden beviel van eene DOCHTER *H. J. RIJFSNIJDER*, Echtgenoote van
DELFT, 9 Mei 1849. H. P. VAN DER MANDELE.

*** Heden overleed, in den ouderdom van 70 jaren, Vrouwe BERENDINA PRAASTINK, Wed. den Heer *N. C. Ambuli*, in leven gepensioneerd Kapitein.

ZUTPHEN, den 8sten Mei 1849. Eenige kennisgeving. G. W. SCHEPERS en G. J. PRAASTINK, Executeurs-Testamentair.

*** Op den 18den April 1849 overleed, in den ouderdom van bijna 81 jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Wel-Edel-Geboren Heer Mr. ENGELBERT GEORGE ARDESCH, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, voormalig Lid der Provinciale Staten van Gelderland, Oud-Burgemeester en Notaris alhier. E. HOEDEMAKER,
NYKERK, 8 Mei 1849. Wed. *E. G. Ardesch.*

*** Heden morgen overleed, na de verlossing van een' welgeschapen, doch dooden *Zoon*, in den ouderdom van 28 jaren en 8 maanden, na eene gelukkige Vereeniging van nog geen 2 jaren, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, MARIA ELISABETH EPKE.

DELFZIJL, den 8sten Mei 1849. A. W. WICHERS.

Eenige kennisgeving en zal, op uitdrukkelijke begeerte van de overledene, geen rouw worden aangenomen.

*** Heden overleed, tot mijne bittere droefheid, mijn jongste Zoontje, JACOB, in den ouderdom van 2 jaren en 4 maanden. JB. VAN DER HAAR,
HELDER, 8 Mei 1849. Hoofd-Onderwijzer.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed mijn innig geliefde Zoon, PIETER WIJNANDS, den ouderdom van 33 jaren bereikt hebbende. Wed. A. WIJNANDS,
ROTTERDAM, 8 Mei 1849. PLEMP VAN DUIVELAND.

*** Heden overleed, tot diepe droefheid van mij en mijne drie Kinderen, ten Huize van zijne Schoon-Ouders, mijn dierbare Echtgenoot, JACOBUS MARTINUS DOORENBOS, Predikant te Wapserveen, in den ouderdom van 42 jaren en 7 maanden.

VLEDDER, den 9den Mei 1849. J. J. CLINGE, Wed. *J. M. Doorenbos.*

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 64 jaren, mijn hartelijk geliefde Vader, de Edel-Achtbare Heer CORNELIS GELUK, Lid van den Raad en Penningmeester der Polders alhier. Allen, die den overledene in zijn nuttig werkzaam leven hebben gekend, zullen beseffen wat ik en zijne verdere Betrekkingen in hem verlies. Wed. A. J. LAMMERS GELUK.
THOLEN, den 10den Mei 1849.

Gelieve deze voor algemeene en bijzondere kennisgeving aan te merken en verzoeke van Brieven van Rouwbeklag verschoond te blijven.

*** Heden overleed, tot diepe droefheid van mij en al zijne en mijne Betrekkingen, mijn waarde Echtgenoot, GISBERTUS ADRIANUS PRINS, in den ouderdom van ruim 42 jaren, na eene gelukkige Echtvereeniging van bijkans 20 jaren. E. J. PRINS,
DORDRECHT, den 10den Mei 1849. VISSER.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed ons geliefd Kindje, PETRONELLA, omtrent zes maanden oud.

ROTTERDAM, den 10den Mei 1849. ADRIAN CARP. ELISABETH CARP, RUEB.

*** Heden is, in den ouderdom van ruim 73 jaren, overleden de Heer HENRICUS JOANNES HEYSTERMAN.

HAARLEM, 11 Mei 1849. Eenige kennisgeving. N. J. VAN BEMMEL, H. A. COELEN, Execut. Testam.

*** De Heeren **HOPE & Co.**, **KETWICH & VOOMBERGH** en **Wed. W. BORSKI** adverteren, dat de **COUPONS**, in *Amerika* verschenen 1°. Maart 1849, van Certificaten hunner Administratie op Schuldbekentenissen ten laste de *Farmers Loan and Trust Company* te *New-york*, à 5 pCt., ieder groot Ds. 10.—, van heden af zullen worden betaald, ten Kantore van de **Associatie-Cassa**, met *f* 24.80.

Amsterdam, 10 Mei 1849.

NB. Bij de vorige plaatsing stond 1°. Mei, leze men als boven.

*** ONDERWIJS en OPVOEDING.

Een Hoofd-Instituteur, gevestigd in eene kleine Stad, alwaar een Gymnasium is, wenscht zijn getal Pensionnaires weder met vier JONGE LIEDEN aantevullen. Vooral ter opleiding voor de **Militaire Academiën** is er buitengewoon goede gelegenheid. Voor de geheele Verzorging en den geheelen omvang van het Onderwijs betaald men *f* 350 jaarlijks. Men wordt verzocht zich *franco* te adresseren, onder de Letter G., aan den Boekhandelaar STENFERT KROESE, te Arnhem.

*** SCHOOL-EXAMEN TE *HEINENOORD*,
te houden Zaturdag 26 *Mei* 1849.

De Voordeelen zijn: *a* Vrij woning. *b* Vaste wedden en toelagen circa *f* 525. *c* De Schoolgelden, enz. De bevolking is 1200 Zielen. Men adressere zich aan den Burgemeester, die tot 20 Mei e. k. tot alle inlichting bereid is.

*** J. KAPTEIJN, Openbaar Onderwijzer te Nieuwkoop, Prov. Z. H., vraagt TWEE KOST-LEERLINGEN, tegen een matig jaargeld, ter opleiding voor eene der Akademiën te Breda of Medemblik, of voor eene andere Wetenschappelijke Inrigting. Ook wordt ten spoedigste verlangt een ONDERMEESTER van den 3den Rang, geschikt voor de Kerkedienst. Behalve Kost en Inwoning, benevens eenig Salaris, is er gelegenheid ter aanleering der moderne Talen. Hierop reflecterenden adresseren zich met *franco* Brieven.

*** Een ongehuwd Persoon zag zich gaarne tegen 1° Augustus geplaatst als MEESTERKNECHT op eenen Korenmolen, onverschillig in welke Provincie. Reflecterenden gelieven zich te adresseren met *franco* Brieven, onder Letters J. S., bij de Boekhandelaren de ERVEN THIERRY & MENSING, te 's Gravenhage.

*** Een gehuwd TUINMAN, zonder Kinderen, van middelbaren leeftijd en van de Hervormde Godsdienst, goed kunnende Broeijen en Snoeijen en goed met het aankweeken van Bloemen wetende om te gaan, zag zich gaarne tegen November of Februarij geplaatst. Van zijn gedrag en kundigheden kan hij goede getuigschriften overleggen. Adres, onder Letts. P. P., bij den Boekhandelaar C. TEN HOET, te Nijmegen. Brieven *franco*.

*** Er biedt zich voor EEN of TWEE KNAAPJES, van 5 — 7 jaren, eene gelegenheid aan ter opleiding, met nog twee Kinderen van denzelfden leeftijd, uit den deftigen stand, op een aangenaam Dorp in Gelderland, tegen zeer billijke conditiën. Brieven *franco*, Letters D. J., bij J. H. KNOOP, Donkere Sparen te Haarlem.

*** **Op eene talrijke Kostschool voor Jonge Jufvrouwen**, gelegen in eene aanzienlijke Protestansche Gemeente, kunnen enkele ELÈVES geplaatst worden, door het voltooijen der opvoeding van anderen, van welke **zeven** *eene Acte als Schoolhouderessen bekomen hebben* en in de verschillende moderne Talen met succes geëxamineerd zijn, en, die het verlangden, reeds eene plaatsing hebben, zoo wel hier te Lande, als in de Oost-Indië.

Het bovenstaande zal wel genoegzaam zijn om te bewijzen, dat het onderwijs in Talen en Wetenschappen alles omvat, wat tot eene beschaafde opvoeding behoort, en grondig gegeven wordt, terwijl men in staat is de bewijzen te leveren, dat de opvoeding op liefderijke, christelijke gronden berust en het geheel zoo is ingerigt, dat de Leerlingen gelukkig ontwikkelen, gezond en opgeruimd zijn.

Men betaald voor dit Onderwijs, Kost, Bewassching en Inwoning, *f* 60 in de drie maanden. Zeer jonge Kinderen iets minder.

Verder zijn de *volledigste* opgaven te bekomen, onder Letter G., bij den Boekhandelaar W. STOKHUIJZEN, te Gorinchem.

*** Eene JUFVROUW van de Protestantsche Godsdienst, de beste getuigen kunnende produceren, thans en gedurende eene reeks van jaren bij fatsoenlijke Familien als Huishoudster werkzaam geweest, zag zich gaarne met Augustus of eerder weder in dusdanige betrekking geplaatst. Er zal meer op eene fatsoenlijke behandeling dan op Salaris gelet worden. Adres, met *franco* Brieven, onder Letters B. L., bij den Boekverkooper J. H. SIDDRE, Lichtegaard te Utrecht.

*** Eene BURGER-DOCHTER van de Protestantsche Godsdienst, vijf en dertig jaren oud, welke elf jaren het bestuur eener Burger-Huishouding heeft waargenomen en waarvan zij de voldoenste bewijzen kan leveren, zag zich gaarne als zoodanig weder geplaatst. Iemand hierop reflecterende, gelieve zich met *franco* Brieven te adresseren, onder Ltt. A. Z., bij den Boekhandelaar H. F. VAN DER SCHEER, te Zaandam.

*** LEES HIER.

Diegenen, welke de noodige bekwaamheid mogten hebben en genegen zijn zich als KEUKENMEID in een Hôtel te engageren, gelieven zich te adresseren in het Hôtel *de Kroon*, bij G. W. VAN ALPHEN, te Breda, met opgaaf tegen welken tijd men zoude kunnen in dienst treden. Alleen zij komen in aanmerking, die door certificaten bewijzen van bekwaam- en eerlijkheid kunnen leveren.

*** *Un JEUNE HOMME de la Suisse-Française, protestant, voué à l'éducation de la jeunesse et muni de témoignages satisfaisants, désire de se placer comme Secondant, dans un institut distingué. s'Adresser* franco, *sous les initales C. K., à J. GOTELING VINNIS, Libraire à Haarlem.*

*** De ondergeteekenden, *Commissarissen van het Waarborg-Genootschap voor Weduwen*, opgerigt den 1sten Mei 1827, onder Directie van de Heeren J. TE WINKEL en H. J. RIETVELD, berigten bij dezen aan de daarbij belanghebbenden, dat hun door gemelde Heeren Directeuren is overgelegd geworden de REKENING en VERANTWOORDING over het twee en twintigste Genootschapsjaar, gesloten op den 1sten dezer, welke Rekening door hen in de volmaakste orde is bevonden en hunne volkomene goedkeuring heeft weggedragen. Dat daaren-

boven zij, door het daarbij geleverd overzigt omtrent den staat van het Genootschap, zich van het doeltreffende dezer weldadige inrigting bij voortduring blijven overtuigd houden. Door meergemelde Heeren Directeuren zal een exemplaar dezer Rekening aan de belanghebbenden gezonden worden, alsmede een Stembiljet ter verkiezing van eenen Commissaris, in de plaats van den eerst-ondergeteekende, welke dit jaar aftreedt.

Amsterdam, 9 *Mei* 1849.

W. BAARSLAG.
A. VAN DER SWAN.
A. TEN CATE J. Az.

*** *Heeren Dijkgraaf en Hoogheemraden van de* BEEMSTER zijn voornemens om op Dingsdag den 22sten Mei 1849, des voormiddags ten 11 ure, op het Stadhuis te Purmerende, in het openbaar te besteden:

a. Het vernieuwen, repareren en tot 1 Junij 1850 in onderhoud nemen van alle BEEMSTER BINNEN- en BUITENWERKEN;

En *b.* Het leggen van 1330 □ Ellen STRAAT aan de Middenbuurt, van af de Steenen Pijp West aan.

De Bestekken zullen ter visie liggen in *het Heerenhuis* in de Midden-Beemster, in de Logementen te Purmerende en ter Secretarie des Bestuurs aldaar, zoo mede van de Bestrating ter Secretarie der Gemeente van de Beemster. Ter ordonnantie van H. Ed. W. Achtb.,

H. CARBASIUS.

Purmerende, 10 *Mei* 1849.

*** **OPENBARE AANBESTEDING.**

Kerkvoogden der Hervormde Gemeente te GORINCHEM zullen op Vrijdag den 15den Junij 1849, 's namiddags ten een ure, in het Logement *den Doelen*, aldaar, openbaar aanbesteden:

Het bouwen van eene geheel NIEUWE KERK.

De Bestekken kunnen van den 21sten Mei aanstaande, tegen betaling van *f* 1,—, verkregen worden bij den Stads-Architect, bij wien de Teekeningen te zien zijn; zullende de aanwijzing plaats hebben op Vrijdag en Maandag den 8sten en 11den Junij te voren, beginnende 's morgens ten 9 ure.

*** De ondergeteekende, PIETER RUIGROK, acht zich verpligt door deze kenbaar te maken, dat hij den Heer G. VAN DER SPRUIJT, Koornhandelaar, voor de waarneming zijner belangen alhier (na aan hem behoorlijke verantwoording te hebben gegeven) uit eigene en vrije beweging heeft bedankt, en bij de tegenwoordige bestaande behoefte voor de arbeidende klasse aan handenwerk, het lot dier klasse wil trachten te verbeteren, en in het algemeen belang zijn bestaan wil zoeken, om door concurrentie hier een beter genot van de noodzakelijkste levensbehoeften te doen geworden. Zoo wordt door deze berigt, dat door hem in het Huis, staande en gelegen binnen deze Stad, op de Botermarkt, geteekend Wijk 4, N°. 886, eene BROODBAKKERS-AFFAIRE wordt gedreven en aldaar alle soorten van **zuiver en onverknoeid Brood**, welks qualiteit en kwantiteit niets te wenschen overlaat, tot de onderstaande prijzen zal worden verkocht, als ook dat ten zijnent verkrijgbaar is: Ongebuild Tarwebrood, of zoogenaamd Krop uit de Zak, tegen den prijs van negen Centen de vijf oncen, Nederlandsch gewigt. P. RUIGROK.

Haarlem, 7 *Mei* 1849.

Zuiver Tarwebrood, van 1 Ned. Pond à 28 Cents.
Kleinder pro rato.

NB. De bestelling aan de huizen wordt tegen dezelfde prijzen geëffectueerd.

*** *D. JESSE*, Haarlemmerstraat, hoek Kuipersteeg, Leyden, op heden zijnen WINKEL, in *Koffij, Thee, Kruidenierswaren, enz.*, geopend hebbende, beveelt zich zijne Stadgenooten en verdere Begunstigers bij deze aan.

Leyden, 9 *Mei* 1849.

*** **ANTI-RHEUMATISCHE BALSEM, VAN**
D. OCKER Jszoon,
Philosophiae Natur. Medicinae Chirurgiae & Art. Obstet. Candidat., Practiserend Genees- en Heelkundige.
Oude-Schild, te Texel.

Deze uitmuntende **BALSEM**, zamengesteld uit de fijnste CHEMISCHE PRAEPARATEN, zoo uit het Delfstoffelijke als Plantenrijk, bezit de eigendomlijke kracht, het HEET, zoowel als het VEROUDERD RHEUMATISMUS, grondig en in den kortst mogelijken tijd te genezen.

Hare pijnstillende en snelwerkende kracht grenst aan het verwonderlijke, daar reeds bij de eerste inwrijvingen de hevigste Pijnen gestild, en, in den kortsten tijd, als door een tooverslag worden verdreven, terwijl dezelve deze zoo hardnekkige KWAAL, zonder de minste schadelijke gevolgen na te laten, geheel en al vernietigt.

De zuivere waarheid gestand doende, heeft mij eindelijk, op onophoudelijke aanrading mijner veelvuldige Lijders (in 't bijzonder te Amsterdam), die na maanden en jaren, niettegenstaande alle geneeskundige hulp en middelen waren aangewend, alleen door voornoemde **BALSEM** zijn genezen; mijne persoonlijke ondervinding, daar ik ook zelf hevig aan deze KWAAL ben soufrerende geweest; mijne twaafjarige practijk, gedurende welke gezegde **BALSEM** mij de ongelooflijkste resultaten leverde, doen besluiten dit Middel meer ter algemeene kennisse te brengen en het Publiek, daar de kosten gering zijn, in staat te stellen zich van de waarheid te overtuigen.

De Prijs van het ord. Fleschje is *f* 0,90;
Van het Dubbele, met Advies, „ 1,80.

Brieven en Bestellingen *franco*.

D. OCKER Jszoon,
Hoofd-Depôthouder, te Texel.

Dezelve is te bekomen:
Te Amsterdam, Verkoophuis, op den Vijgendam.
„ Rotterdam, Verkoophuis, op de Hoogstraat.
„ Utrecht, Verkoophuis, hoek Steenweg.
„ Dirksland, Eiland Overflakkée, bij Mejufvrouw de Wed. *J. Ocker*.
Op 't Nieuwe Diep, bij den Heer *Groen*.
„ 't Zand, in de Zijpe, bij *Jacob Stam*.
Te Purmerend, bij den Heer *F. Bos*, Alkmaarder Veerhuis, enz. (14/5.49).

*** TER PERSE: EEN

GEDENKSCHRIFT
VAN DE
INHULDIGING
VAN Z. M. KONING WILLEM III,
DOOR
MEJ. *A. L. G. TOUSSAINT.*

Een Werk hetwelk met de meest mogelijke zorg door **A. C. KRUSEMAN**, te Haarlem, zal worden uitgegeven. De Tekst, ongeveer 5 Vellen druks, zal versierd zijn met

Eene keurige Plaat van den Plegtigen Intogt des Konings.
Eene tweede Plaat, voorstellende de Inhuldiging in de Nieuwe Kerk.
Het Portret van Z. M. DEN KONING.
„ „ „ H. M. DE KONINGIN,

door voorname Kunstenaars bewerkt.

Het zal gedrukt worden op zwaar Velijn Papier, roijaal 8°. formaat, op de bekende persen van de Heeren C. A. SPIN & ZOON, en gebonden zijn in een' keurigen Kartonnen Band.

De Uitgever wenscht aan dit Werk kosten noch moeiten te sparen; het zal van blijvende waarde zijn. De Editie zal niet bedorven worden door te grooten spoed, maar worden afgeleverd zoodra als eene zorgvuldige uitvoering het toelaat; zoo mogelijk 1°. Junij.

De Prijs bij Inteekening is . . . . *f* 2,50.
Met Platen op Chineesch Papier. . . . „ 3,50.

Door alle Boekhandelaren worden Bestellingen aangenomen.

*** Er is bij Protestantsche Lieden, op een klein Buitenverblijf, in het midden der Provincie Noord-Braband, tegen November of eerder te HUUR: Een of meerdere KAMERS, met Keuken, Tuin, enz., of wel, voor een of meerdere Heeren en Dames, KAMERS, met KOST, BEWASSCHING, ENZ. Fatsoenlijke Lieden, die Oppassing of Opzigt noodig mogten hebben, vinden hier ook eene zeer goede gelegenheid. Iemand hierop reflecterende gelieve met *franco* Brieven, onder Letter A., zich te adresseren bij de Boekhandelaars H. PALIER & ZOON, te 's Hertogenbosch.

*** Er worden te HUUR gevraagd, tegen Augustus aanstaande: TWEE of DRIE BENEDENKAMERS, op het vrolijkst gedeelte der Markt te Zutphen, voor eene Dame met eene Meid. Iemand hierop reflecterende, gelieve zoo spoedig mogelijk hiervan kennis te geven aan den Boekhandelaar A. E. B. VAN SOMEREN, te Zutphen.

*** **Een WINKEL-HUIS, met OPSTAND, te HUUR.**

De ondergeteekende binnen eenige weken zijn BOEK- en KUNSTHANDEL zullende overbrengen naar de Groote Markt, in het Huis waarin vroeger de *Restauratie* van den Heer *Wolff*, zoo biedt hij zijn Winkel-Opstand, met Woning, te Huur aan, zijnde onmiddelijk te aanvaarden. Brieven *franco*, onder Letter B.

Haarlem, Mei 1849. J. J. VAN BREDERODE.

*** TE HUUR, onder Heemstede: Een alleraangenaamst gemeubileerd BUITEN-VERBLIJF, bestaande in eene groote Eetkamer, groote Vestibule en eene Opkamer van 3 Trappen, 4 Boven-Kamers, alle behangen, hebbende schoone uitzigten, vrije Wandeling in een' grooten Tuin, Boomgaard, op Engelsche wijze aangelegd. Te bevragen bij den Heer J. K. MUNK, Mr. Timmerman te Heemstede, en bij den Heer W. VAN AMSTEL, Mr. Timmerman op de Glip.

*** **UIT de HAND te KOOP of te HUUR:**

Eene welbeklante en goed ter nering staande BROOD-, BESCHUIT- en KLEINGOED-BAKKERIJ, met groot Erf, Tuin en Boomgaard, gelegen aan den Uithoorn, Prov. Utrecht. Te bevragen met *franco* Brieven, onder Letter A., bij den Boekverkooper F. G. A. J. VAN WERKHOVEN, te Alphen.

*** UIT DE HAND TE KOOP: Een TREKSCHUITEN-VEER, varende van de Stad Purmerende op de Steden Amsterdam, Hoorn en Alkmaar, *vice versa*, met het daaraan behoorende Huis, Erve en Stallingen. Te bevragen bij den Eigenaar en Bewoner CORNELIS HOUTWEG, te Purmerende.

*** **OPENBARE VERKOOPING te *KOLHORN*, in den Polder *Waard en Groet*, van uitmuntend te veld staand VLAS.**

Men zal op Maandag den 14den Mei 1849, des namiddags ten 4 ure, publiek verkoopen:

8½ Bunder uitmuntend te veld staand

VLAS.

Nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris SLOOS, te Winkel, bij wien hetzelve inmiddels *uit de Hand te Koop* is.

OPENBARE VERKOOPING, OM CONTANT GELD

van nagenoeg 32 stuks gezonde GOUDLAKENSCHE FASANTEN HANEN en HENNEN, van de teelt van 1848, op Dingsdag den 15den Mei 1849, des voormiddags ten 11 ure, op het Dorp Wassenaar, in de Stalling naast *Pieter Beyersbergen*.

*** Het **HUIS**, met **ERVE** en **SCHUUR**, gequoteerd B., N°. 40, staande en gelegen aan de Zuid-Goudkade, onder de Gemeente Broek c. a., Kadaster Sectie D., N°s 49 en 50, en de **HUIZING**, zijnde ingerigt tot *Timmermans- en Molenmakerswinkel*, met **HOUTLOODS** en **ERVE**, gequoteerd B., N°s 37 en 38, Kadaster Sectie D, N°. 52, welk een en ander op Woensdag den 9 Mei 1849, in de Herberg *St. Joris*, zijnde het Gemeentehuis van en te Noordwaddinxveen, door den te Hillegersberg residerenden Notaris W. C. SOETBROOD PICCARDT, is geveild geworden, zal op Woensdag den 16den Mei 1849, des voormiddags ten 11 ure, door genoemden Notaris, terzelfder plaatse, worden afgeslagen; zijnde dezelve Percelen inmiddels **Uit de Hand te Koop.**

*** De Notaris VAN DER GOES, te Beek, zal op Woensdag den 6den Junij 1849 (in plaats van op 25 Mei, zoo als vroeger is geannonceerd), des namiddags om 5 ure, in het Hotel *de Stad Frankfort*, te Nijmegen, op hoogen doen inzetten, om 14 dagen daarna finaal te worden verkocht:

Eene kapitale BOUWHOF, bestaande in Bouwmanswoning, Schuur, Stal, Bouw-, Wei- en Hooilanden, gelegen in de Ooy en Erlecum, nabij Nijmegen, te zamen groot 56 Bunders, 20 Roeden, 80 Ellen, en zulks in 15 Percelen en in Massa; voorts nog een Perceel WEILAND, groot 2 B., 60 R., 20 E., en een Perceel BOUWLAND, groot 14 B., 75 R., 70 E. Alles breeder bij gedrukte Biljetten omschreven, terwijl intusschen nadere informatiën zijn te bekomen bij genoemden Notaris, ten wiens Kantore veertien dagen vóór den inzet de Eigendoms-Bewijzen, Kadastrale Kaart en Veilconditiën ter inzage zullen liggen. Brieven *franco*.

*** **HYMNEN en LOFZANGEN aan den Heiligen Geest gewijd**, in Muzijk gebragt, met Accompagnement van Piano, voor twee of meerdere Stemmen, benevens een afzonderlijk Tekstboekje, verkrijgbaar gesteld bij de Boekhandelaren KEMINK en ZOON, te Utrecht, en H. HÖVEKER, te Amsterdam.

*** H. A. M. ROELANTS, te Schiedam, heeft op heden uitgegeven:

OVER DE LEER DER HERVORMDE KERK
EN
HARE TOEKOMST,
DOOR
JOH. VAN VLOTEN.
Prijs *f* 1,25.

Dit stuk, hetwelk naar aanleiding van Prof. SCHOLTEN'S „De Leer der Hervormde Kerk" het licht ziet, is voor de koopers daarvan onmisbaar.

Met veel succes wordt gedebiteerd:

FLAVIUS JOSEPHUS

met het Geschiedverhaal des Bijbels vergeleken, benevens een uittreksel van hetgeen die Geschiedschrijver meer dan de gewijde Boeken bevat; door S. VAN DISSEL. Prijs *f* 4,50.

*** Bij GEBROEDERS BELINFANTE, te 's Gravenhage en verder alom, zien heden het licht:

I. **DE INHULDIGINGS-ZANG voor Koning Willem III**, door R. H. VAN SOMEREN. *f* 0,25.
II. **LIJKREDE ter nagedachtenis van Z. M. Koning Willem II**, door den Wel-Eerw. Heer J. VAN J. FERARES, Opper-Rabijn der Ned. Port. Israël. Gemeente te 's Gravenhage. *f* 0,30.
III. **WOORDEN van Koning Willem II aan zijn Volk** (*Geschiedkundige Bijdrage van* 1840—1849). Prijs. . . . . *f* 0,60.

*** **INHOUD van N°. 5 van het**

OORSPRONKELIJK TIJDSCHRIFT
NEDERLAND:
DE TWEE AMIRALEN,
DOOR
Mr. J. VAN LENNEP.
VERTRAPTE DEUGD IN EER HERSTELD.
Eene Voorlezing van den Buitenman.
DOOR
J. P. DE KEIJZER.
EEN ETMAAL AAN BOORD,
DOOR
CHONIA.
DON ABBONDIO II,
DOOR
A. L. G. TOUSSAINT.

*** Bij den Boekhandelaar J. OVER DE LINDEN, te Enkhuizen, is gedrukt en wordt uitgegeven, en mede te bekomen te Amsterdam, bij den Boekhandelaar G. PORTIELJE: **OVERZIGT van de GESCHIEDENIS der KERKHERVORMING binnen de STAD *ENKHUIZEN*, door *O. van TRICHT Az.*** Prijs 90 Cents.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.